

Nr 111

Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändring i förordningen (1960: 258) om utjämningskatt å vissa varor, m.m.; given den 29 mars 1974.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden, föreslå riksdagen att antaga det förslag om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

CARL GUSTAF

G. E. STRÄNG

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att utjämningskatten för vissa choklad- och konfektyrvaror, biscuits och wafers sänks från 40 till 25 öre för kilogram. Ändringen är föranledd av höjda råvarupriser på världsmarknaden som lett till sänkta kostnader för prisutjämnningen för vissa livsmedelsprodukter. Härjämte införs möjlighet till restitution av utjämningskatt vid export i vissa fall.

Förslag till**Förordning om ändring i förordningen (1960: 258) om utjämningskatt å vissa varor**

Härigenom förordnas i fråga om förordningen (1960: 258) om utjämningskatt å vissa varor,

dels att 4 § skall ha nedan angivna lydelse,

dels att i förordningen skall införas en ny paragraf, 10 §, av nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

För choklad- och konfektyrvaror som avses i 2 § a samt för biscuits och wafers utgår skatten med 40 öre för kilogram. I varans vikt inräknas sådant förefintligt emballage med vilket varor av ifrågavarande slag försäljes i detaljhandeln.

För öl av typ B utgår skatten med 4 öre för liter och för starköl med 5 öre för liter.

*Föreslagen lydelse*4 §¹

För choklad- och konfektyrvaror som avses i 2 § a samt för biscuits och wafers utgår skatten med 25 öre för kilogram. I varans vikt inräknas sådant förefintligt emballage med vilket varor av ifrågavarande slag försäljes i detaljhandeln.

10 §

När icke skattepliktig vara enligt bevis av tullmyndighet utförts ur riket medges tillverkaren kompensation för utjämningskatt som belastar varan. Sådan kompensation medges dock ej för skattebelopp som understiger 10 kronor för kalenderkvartal.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1974. Närmare föreskrifter för ikraftträdandet av denna förordning meddelas såvitt gäller förtullning av Kungl. Maj:t.

¹ Senaste lydelse 1973: 961.

Förslag till

**Förordning om ändring i förordningen (1941: 251) om särskild varus-
skatt**

Härigenom förordnas att i förordningen (1941: 251) om särskild varus-
skatt skall införas en ny paragraf, 7 §, av nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §

*När icke skattepliktig vara enligt bevis av tullmyndighet utförts ur riket medges tillverkaren kom-
pensation för särskild varuskatt
som belastar varan. Sådan kom-
pensation medges dock ej för skat-
tebelopp som understiger 10 kro-
nor för kalenderkvartal.*

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1974.

Utdrag av protokollet över finansärenden hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 29 mars 1974.

Närvarande: statsministern PALME, statsråden STRÄNG, JOHANSSON, ASPLING, LUNDKVIST, GEIJER, BENGTSSON, NORLING, LÖFBERG, LIDBOM, CARLSSON, GUSTAFSSON, ZACHRISSON, LEIJON, HJELM-WALLÉN.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *sänkning av utjämningskatten för vissa varor* och anför.

Inledning

I en till finansdepartementet den 25 februari 1974 inkommen skrivelse har Industrins livsmedelsgrupp¹ hemställt att utjämningskatten för choklad- och konfektyrvaror, biscuits och wafers reduceras väsentligt. Vidare har Sveriges Bageriförbund i skrivelse den 21 februari 1974 anhållit att återbetalning av utjämningskatt medges vid export av produkter i vilka ingår varor som är belagda med utjämningskatt, även om den exporterade produkten inte är skattepliktig. Skrivelserna har remissbehandlats och yttranden har avgetts av generaltullstyrelsen, kommerskollegium, statens jordbruksnämnd och riksskattverket.

Gällande ordning

Utjämningskatt utgår enligt förordningen (1960: 258) om utjämningskatt å vissa varor för choklad- och konfektyrvaror (med vissa undantag), vissa biscuits och wafers samt öl av typ B (mellanöl) och starköl när varorna tillverkas yrkesmässigt för försäljning eller införs till landet. Skatten för mellanöl och starköl är suspenderad under år 1974. För de övriga varorna utgör skatten 40 öre för kilogram.

Utjämningskatten har till syfte att täcka kostnaderna för den interna prisutjämnningen för vissa livsmedelsprodukter, som infördes år 1960. Genom prisutjämnningen ges de inhemska producenterna möjlighet att

¹ Kemikontorets livsmedelssektion, Köttbranschens Riksförbund, Svenska bryggareföreningen, Svenska choklad- och konfektyrfabrikantföreningen, Svenska Kvarnföreningen och Sveriges Bageriförbund.

få tillgång till råvaror för sin tillverkning till världsmarknadspris utan hinder av den högre prisnivån i Sverige som är en följd av jordbruksregleringen. Prisutjämningen avser bl. a. råvarorna socker, glykos, fettvaror, mjöl, havregryn, ägg och mjölk. Utjämningskatten utgick från början med 50 öre, höjdes den 1 juli 1966 till 60 öre samt sänktes den 1 april 1973 till 50 öre och den 1 januari 1974 till 40 öre för kilogram. Ändringarna har varit betingade av utvecklingen vad beträffar kostnaderna för utjämningsbidragen. Skattskyldig tillverkare skall i princip månadsvis till riksskatteverket avge deklARATION angående sin tillverkning av skattebelagda varor. I deklARATIONEN yrkar tillverkaren samtidigt utjämningsbidrag för de råvaror som använts vid tillverkningen och för vilka han är berättigad att erhålla sådant bidrag. Riksskatteverket erhåller periodvis av jordbruksnämnden belopp motsvarande de prisutjämningsbidrag som tillgodoförts skattskyldiga.

Vid export av produkter som inte är belagda med utjämningskatt men i vilka ingår varor som är skattebelagda kan återbetalning av utjämningskatt för dessa varor ej alltid medges. När det gäller särskild varuskatt som erlagts för choklad och konfektyrvara föreligger däremot i motsvarande fall rätt till restitution.

Förslag och remissyttranden

Industrins livsmedelsgrupp hänvisar till det förhållandet att priserna på världsmarknaden för de viktigaste jordbruksråvarorna under de senaste månaderna visat en fortsatt kraftig uppgång. Resultatet härav har blivit att de genomsnittliga prisutjämningsbidragen för choklad- och konfektyrvaror, biscuits och wafers i dagens läge ligger betydligt under den utjämningskatt om 40 öre för kilogram som utgår fr. o. m. den 1 januari 1974. Livsmedelsgruppen hemställer att en ytterligare väsentlig sänkning av utjämningskatten för berörda produkter snarast genomförs.

Statens jordbruksnämnd crinrar i sitt remissyttrande om att priserna på vissa jordbruksråvaror stigit sedan hösten 1973 på ett sätt som inte kunnat förutses. Sålunda har världsmarknadspriserna på socker och fettvaror stigit så kraftigt att jordbruksregleringens införsel- och fettvaruavgifter för dessa varor har slopats. Någon prisutjämning medges därför nu inte för dessa varor och inte heller för vete, råg, korn, malt, havre och majs samt för annat mjöl än vete- och rågmjöl. Genomsnittligt har prisutjämningsbeloppet sjunkit successivt från 44 öre för kilogram i november 1973 till 26 öre för kilogram i april 1974.

De nuvarande extremt höga världsmarknadspriserna kan inte antas komma att bestå på längre sikt. På kort sikt torde man dock enligt jordbruksnämndens bedömning ha anledning att räkna med att priserna

inte kommer att ändras i nämnvärd grad, även om läget för vissa varor kan komma att ändras då årets skörd blir tillgänglig. De prisutjämningsbelopp som fastställts för de senaste månaderna skulle i och för sig motivera en sänkning av utjämningskatten med 15 öre till 25 öre för kilogram. Med hänsyn till ovissheten om prisutvecklingen och angelägenheten av att undvika täta ändringar i skattesatsen ställer sig nämnden dock tveksam till förslaget att nu sänka utjämningskatten.

Enligt *kommerskollegiets* mening ger en beräkning med utgångspunkt från rådande världsmarknadspriser på viktigare jordbruksråvaror vid handen att det nu är möjligt att sänka utjämningskatten med 15 öre till 25 öre för kilogram. Även om det kan vara svårt att med bestämdhet uttala sig om den fortsatta utvecklingen av utjämningskostnaderna tyder enligt *kommerskollegiets* mening ingenting nu på några dramatiska förändringar av vare sig de svenska priserna eller världsmarknadspriserna under den närmaste tiden. Då utjämningskatten tillkommit i syfte att finansiera kostnaderna för råvaruprisutjämnigen anser kollegiet det skäligt — även om det i och för sig är mindre önskvärt med alltför täta ändringar av skattesatsen — att en justering görs när ett överskott av den storleksordning det här är fråga om uppstår. Kollegiet tillstyrker sålunda att utjämningskatten sänks till 25 öre för kilogram.

General tullstyrelsen framhåller i sitt yttrande att inga invändningar finns — från de synpunkter tullverket närmast har att bevaka — mot en justering av utjämningskatten med hänsyn till inträffade och förutsedda väsentliga prisändringar på råvaror.

Riksskatteverket framhåller att syftet med utjämningskatten i första hand är att täcka kostnaderna för prisutjämnigen. Utjämningskatten ger f. n. mer intäkter än vad som behövs för ändamålet vilket torde vara till förfång för de industrier som berörs. Riksskatteverket föreslår därför att utjämningskatten sänks från nuvarande 40 till 25 öre för kilogram färdigvara.

Sveriges Bageriförbund påpekar i sin framställning rörande återbetalning av utjämningskatt att exporten av vissa bakverk försvåras genom en belastning av utjämningskatt som uppenbarligen aldrig varit avsedd. Remissinstanserna anser det också skäligt att rätt till återbetalning av utjämningskatt medges på samma villkor som gäller för den särskilda varuskatten.

Departementschefen

Utjämningskatten som f. n. utgår med 40 öre för kilogram för choklad- och konfektyrvaror, biscuits och wafers, har till syfte att finansiera kostnaderna för prisutjämnigen på vissa livsmedelsprodukter. Prisutjämnigen infördes vid EFTA:s upprättande och sammanhänger

med det förhållandet att tullarna på en rad manufakturade livsmedel har avvecklats medan skyddet för råvarorna inom ramen för jordbruksregleringen kvarstår. Genom prisutjämnningen undanröjs den särskilda kostnadsbelastning på grund av jordbruksregleringen som annars kunde missgynna svenska producenter i konkurrens med utländska företag. Producenterna kompenseras för skillnaden mellan den svenska prisnivån och världsmarknadspriserna.

Under hänvisning till de stegrade världsmarknadspriserna har Industrins livsmedelsgrupp hemställt att utjämningskatten sänks väsentligt. Vid remissbehandlingen har uttalats att en sänkning av skatten är motiverad, även om jordbruksnämnden för sin del — med hänsyn till ovissheten om prisutvecklingen och angelägenheten av att undvika täta ändringar i skattesatsen — ställer sig tveksam till om någon sänkning bör genomföras redan nu.

För min del finner jag övervägande skäl tala för att en sänkning av skatten nu genomförs. Världsmarknadspriserna på viktigare jordbruksråvaror har stigit i en omfattning som inte har kunnat förutses. Det kan inte heller anses sannolikt att prisförhållandena kommer att ändras nämnvärt förrän tidigast vid slutet av detta år. Med hänsyn till de beräkningar som föreligger över skatteutfall och utjämningskostnader förordar jag därför att utjämningskatten för choklad- och konfektyrvaror samt biscuits och wafers sänks från 40 till 25 öre för kilogram. Skattesänkningen, som föreslås träda i kraft den 1 juli 1974, får förutsättas ha en positiv effekt på prisbildningen. Såvitt gäller förtullning torde närmare föreskrifter om ikraftträdandet i överensstämmelse med vad som gäller enligt 1 § tullkungörelsen (1973: 1014) få utfärdas av Kungl. Maj:t.

Utjämningskatten utgår i princip för sådana varor som yrkesmässigt tillverkas för försäljning inom riket. Med hänsyn härtill och mot bakgrund av att en inte obetydlig export av bakverk nu har kommit igång tillstyrker jag förslaget att återbetalning medges även för utjämningskatt som erlagts för varor som ingår i icke skattepliktiga exportprodukter.

Samtidigt som nu föreslagna ändringar genomförs i förordningen om utjämningskatt synes det lämpligt att vidta vissa ändringar i nämnda förordning och i förordningen om särskild varuskatt som föranleds av den nya regeringsformens begränsade delegationsmöjligheter på skatteområdet. Ändringen innebär endast att rätten för Kungl. Maj:t att medge restitution i vissa fall, som nu grundar sig på ett särskilt bemyndigande (prop. 1970: 178, BeU 62, rskr 410), ersätts med en bestämmelse om kompensation i motsvarande fall.

Hemställan

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att antaga inom finansdepartementet upprättade förslag till

1. förordning om ändring i förordningen (1960: 258) om utjämnings-skatt å vissa varor,
2. förordning om ändring i förordningen (1941: 251) om särskild varu-skatt.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Agneta Heide